

Innst. S. nr. 176

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

Dokument nr. 18 (2006-2007)

Innstilling fra utenrikskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den vesteuropeiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling for 2006

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingets delegasjon til Den vesteuropeiske unions parlamentariske forsamling for valgperioden 2005-2009 består av følgende representanter:

Medlemmer	Personlige varamedlemmer
Odd Einar Dørum (V), leder	Trygve Slagsvold Vedum (Sp)
Hallgeir H. Langeland (SV), nestleder	Eirin Kristin Sund (A)
Gerd Janne Kristoffersen (A)	Truls Wickholm (A)
Henning Skumsvoll (FrP)	Christian Tybring-Gjedde (FrP)
Kari Lise Holmberg (H)	Laila Dāvøy (KrF)

VEUs parlamentariske forsamling ble opprettet i 1954 og består av 115 faste representanter fra de ti medlemslandene (Belgia, Frankrike, Tyskland, Hellas, Italia, Luxembourg, Nederland, Portugal, Spania og Storbritannia). I tillegg møter representanter for de seks assosierte medlemmer (Island, Norge, Polen, Den tsjekkiske republikk, Tyrkia og Ungarn), de assosierte partnerlandene (Bulgaria, Estland, Latvia, Litauen, Romania, Slovakia, Slovenia) og observatørlandene (Finland, Irland, Sverige og Østerrike). Danmark, som har observatørstatus, møter ikke lenger i den parlamentariske forsamlingen.

I EUs Maastricht- og Amsterdam-traktater, iverksatt hhv. i 1993 og 1999, heter det at Den vesteuropeiske

union er en "integrerende del av utviklingen av Den europeiske union". VEU skal støtte EU i å definere forsvarsaspektene ved en felles utenriks- og sikkerhetspolitikk, slik det står i Amsterdam-traktaten. Senere er VEUs operative oppgaver i all hovedsak overlatt EU. VEUs hovedkvarter er integrert i EUs strukturer som et ledd i styrkingen av FUSP; VEUs militære stab er nedlagt; VEU har ikke lenger oppgaver i europeisk forsvarsmateriellsamarbeid som søkes samlet i Det europeiske forsvarsbyrået (EDA).

EUs høyrepresentant for den felles utenriks- og sikkerhetspolitikken Javier Solana er formelt VEUs generalsekretær.

Den parlamentariske forsamlingen utarbeider rapporter og vedtar anbefalinger og uttalelser om forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål som oversendes det som fortsatt omtales som VEUs råd (regjeringssiden). VEUs råd møtes i praksis ikke lenger på minister-, men på embetsnivå.

Den parlamentariske forsamlingen møtes til sesjoner to ganger årlig i Paris. Forsamlingen ledes av presidentkomiteen, som møtes jevnlig. I tillegg finnes følgende faste fagkomiteer: politisk komité, forsvarskomiteen, teknologikomiteen, PR-komiteen, budsjett- og administrasjonskomiteen og komiteen for prosedyrespørsmål.

Som assosierte medlemmer deltar de fem norske representantene fullt ut under de to årlige sesjonene og i komitémøtene, men har ikke stemmerett i plenum. De oppnevnte varamedlemmene deltar bare i hovedsesjonene.

Hovedspørsmål i 2006

Som vanlig ble en rekke saker om europeisk sikkerhets- og forsvarspolitik drøftet under sesjonene. Foregående års fokus på gjennomføringen av den europeiske sikkerhetsstrategi ble videreført. Rapporter og debatt i forsamlingen tok et bredt anslag når det gjaldt forståelse og definisjon av sikkerhetsutfordringer. Det

omfattet kampen mot terrorisme, hindre spredning av masseødeleggelsesvåpen, regionale kriser og organisert internasjonal kriminalitet. Samtidig var det en erkjennelse av at sikkerhetsbildet også omfattes av mer generelle utfordringer, f.eks. effekten av globalisering, demografisk utvikling, masse migrasjon fra fattige til rike land, klima og miljøendringer og globale epidemier.

Det ble pekt på at man må fortsette å bestrebe seg på å forbedre samarbeid og koordinering mellom ulike regionale og internasjonale organisasjoner med sikkerhets- og forsvarstematikk på sin dagsorden. Dette gjelder forholdet til Europaparlamentet, NATO og OSSE, men også FN og en utenomeuropeisk, regional organisasjon som Den afrikanske union (AU). Forsamlingen mente at VEU må støtte opp for å sikre at NATO fortsatt er det viktigste forum for transatlantisk sikkerhetspolitisk debatt. I den sammenheng legger forsamlingen vekt på gjensidig deltakelse i de respektive parlamentarikerforsamlings møter, samt jevnlig briefing fra NATO.

Engasjement av europeiske styrker i militære operasjoner utenfor Europa ble diskutert i sammenheng med bl.a. Afghanistan og DR Kongo. Likeså muligheten for engasjement i Sudan-Darfur i samarbeid med FN og AU.

Parlamentarikerne ble oppfordret til å engasjere seg bredt på hjemmebane og viderebringe diskusjonene fra VEU (og andre forsamlinger) omkring forsvars- og sikkerhetspolitikk både i sitt nasjonale parlament og til det brede publikum. Praktisk samarbeid, og konkrete operasjoner som Althea-operasjonen, ble nevnt som gode eksempler på europeisk sikkerhets- og forsvarssamarbeid. Parlamentarikere har en rolle å spille når det gjelder å belyse og understreke betydningen av en felles sikkerhetspolitikk, og vise at dette er like relevant som de sosioøkonomiske forhold for å sikre utvikling.

Forskning og teknologisk samarbeid i forsvars- og sikkerhetssammenheng var også et sentralt tema. Det ble pekt på at det var behov for ytterligere koordinering av transatlantisk aeronautisk samarbeid, og at muligheten for teknologioverføring var langt fra utnyttet. Det ble oppfordret til å søke informasjonsflyt med Russland og Kina på for eksempel bruk av satellittsystemer til kartlegging og overvåking. I europeisk sammenheng trakk man fram Ukraina som et ressurscenter på aertechnisk kompetanse, som forsamlingen oppfordret til å utnytte.

Det sivile aspektet ved sikkerhets- og kriseoperasjoner har økende betydning. Forsamlingen erkjente behovet for engasjement fra nasjonale parlament i utviklingen av den europeiske sikkerhets- og forsvarspolitikken knyttet til den sivile faktor. Det vil være viktig for å sørge for kontinuitet i behandlingen av dette aspektet, slik at det ikke tilfeldig blir overlatt til skiftende ministrers interesse for spørsmålet.

Debatten om Midtøsten-konflikten vakte stort engasjement med et bredt spekter av synspunkter. Forsamlingen snakket varmt for at Europa har en rolle å spille,

og tok til orde for en revitalisering av "Kvartetten" (EU, FN, USA og Russland) for å løse Israel-Palestina-konflikten. Det ble tatt til orde for at engasjement må innbefatte forholdet til Iran og Syria, og at man må søke støttespillere i dialog med land som støtter reform i retning av styrkede demokratier fremfor økning i radikal islamisme.

Samarbeid med den bredere middelhavsregionen ble også fremhevet som relevant i kampen mot internasjonal terrorisme. VEU-rådet anbefalte til EU en gradvis og pragmatisk tilnærming til et sikkerhetssamarbeid. Samarbeid med NATO vil være vesentlig.

Kampen mot internasjonal terrorisme var et av de tema som ble behandlet i flere sammenhenger. Til dette ble betydningen av tilknytningen til gendarmerie og ordinert politi understreket.

Forsamlingen diskuterte det globale trusselbildet mht. spredning av masseødeleggelsesvåpen, og ga anbefalinger til VEU-land om gjennomføring av politiske retningslinjer for ikke-spredning. I bakgrunnsrapporten til diskusjonen ble det hevdet at dette er den største reelle trussel mot Europas sikkerhet. Det ble uttrykt bekymring over den stilltiende aksept som har funnet sted av Indias, Pakistans og Kinas utvikling av atomvåpen, og spesielt Irans manglende samarbeid med IAEA. Det ble hevdet at jo flere land som har atomvåpen, desto større er sjansen for at terrorister får tak i dette våpenet. Ratifisering og overvåking av gjennomføring av ulike konvensjoner på området ble pekt på som et viktig ledd i å hindre ytterligere spredning.

Utviklingen på Balkan ble fortsatt gitt behørig oppmerksomhet, gjennom behandling av rapporter om militære operasjoner, gjenoppbygging og utvikling av sivile sikkerhetsinstitusjoner, samt redegjørelser fra regjeringssiden i Serbia.

Andre geografiske områder som fikk oppmerksomhet, var tidligere sovjetstater i Svartehavsregionen, især Georgia og Ukraina, som også var representert på sesjonene.

VEU-forsamlingens eksistens og betydning ble diskutert i flere sammenhenger. Etter overføringen av utviklingen av en felles europeisk sikkerhets- og forsvarspolitik, samt det militært operative til EU, som omtalt, slik at man kun står igjen med et råd på ambassadørnivå på regjeringssiden, har mange stilt spørsmål ved hensikten med å opprettholde VEU's parlamentarikerforsamling. Imidlertid ble det spesielt fra britisk side fremhevet at så lenge EUs medlemsland har forkastet utkastet til felles grunnlov, så er det fortsatt bare VEU's parlamentarikerforsamling som har den formelle hjemmel for å diskutere den brede sikkerhets- og forsvarspolitiske agenda for Europa. Ettersom det er de nasjonale parlament som vedtar budsjett knyttet til militære styrker og forsvar, er argumentet at en diskusjon blant parlamentarikere på regionalt nivå er på sin plass, og i dag er det fortsatt bare VEU som formelt sett kan ha det. Det ble tatt til orde for å styrke tilknytning av de ulike europeiske land til VEU ved en mulig revisjon av Brussel-traktatens artikkel 5.

Norsk profilering av nordområdene

Den norske delegasjonen var samlet om å promotere nordområdeproblematikken som et spørsmål av relevans og videre diskusjon i VEU. I den sammenheng ble delegasjonsleder, Odd Einar Dørum, valgt til co-rapportør/med-ordfører for en rapport om nordområdene som skal legges fram gjennom politisk komité i løpet av 2007.

I tillegg inviterer Stortingets delegasjon til møte om nordområdene på Svalbard i mai 2007.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Erna Solberg og Finn Martin Vallernes, fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, fra Senterpartiet, Alf Ivar Samuelson, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, viser til dokumentet og tar årsrapporten for 2006 til orientering.

Komiteen har særlig merket seg at den norske delegasjonen vil promotere nordområdene i diskusjonene innad i VEUs parlamentariske forsamling. Komiteen mener det er positivt at en har invitert en

delegasjon fra VEU til møter på Svalbard. Dette er en type aktivitet som kan gi større politisk forståelse og oppmerksomhet mot våre utfordringer i nord.

Komiteen vil videre vise til Innst. S. nr. 174 (2005-2006), jf. Dokument nr. 19 (2005-2006), hvor komiteen tok for seg den reduserte rolle VEUs parlamentariske forsamling spiller etter at det ikke lenger foregår aktivitet på ministernivå i VEU. Komiteens merknader medførte at Presidentskapet konkluderte med at en i løpet av inneværende stortingsperiode vil foreta en evaluering av norsk deltakelse i VEUs parlamentariske forsamling, og vurdere om det er andre parlamentariske fora hvor det kan være naturlig å delta. Komiteen ser frem til en slik vurdering og til å komme tilbake til spørsmålet, og er innforstått med at eventuelle endringer først vil gjøres permanente fra og med neste stortingsperiode.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og til det som står foran og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 18 (2006-2007) - om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den vesteuropeiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling for 2006 - vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 18. april 2007

Olav Akselsen
leder

Morten Høglund
ordfører

